

Utvärdering

Ekoturism i praktiken 2009 - en utbildning under tre årstider

Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL) ansvarar på uppdrag från länets kommuner och Landstinget för samordning och utveckling av turismen i Västmanlands län. En viktig insats är att utveckla näringen utifrån de förutsättningar regionen besitter och de förväntningar som ställs från såväl nationella som internationella besökare.

Syfte och målgrupp

Syftet var att stötta lokala och innovativa turismsatsningar, särskilt med bas i natur- och kulturarvet. Utbildningen syftade till att fler turistföretagare ska samarbeta för att kunna erbjuda helhetslösningar som består av en eller flera komponenter som logi, transport, mat och upplevelse. Samtliga deltagare skulle höja kvalitén på sitt företagande och minst fem deltagare ska ansöka och bli godkända enligt Naturens Bästas kriterier. Samtliga deltagare skulle öka omsättningen med minst det dubbla som de betalade i kursavgift. Ambitionen var även att öka samverkan mellan företagare inom länet, över länsgränserna och internationellt.

Målgruppen var företag på landsbygden eller enskilda personer vilka är aktiva inom bygdeutveckling och vill utveckla eller starta turistföretag med ambitionen att certifiera verksamheten enligt Naturens Bästa. Målgruppen var bred gällande t ex ålder, kön och etnicitet.

Mål och måluppfyllelse

- Minst 15 deltagare, huvudsakligen från Västmanlands län. Även deltagare från de övriga "bergslagskommunerna" i Örebro och Dalarna i mån av plats.
 - Totalt deltog 22 personer, tre av dem deltog under valda delar och en avslutade utbildningen i förtid.
- Deltagarna skall ha gått igenom sin verksamhet utifrån Naturens Bästas kriterier och minst fem deltagare ska ansöka och bli certifierade inom två år efter kursavslut.
 - Ungefär hälften av deltagarna uppger att de kommer att ansöka inom två år.
- Att alla deltagare skall genomföra minst ett eget kultur- eller naturarrangemang inom sex månader från kursstart. Arrangemangen skall genomföras enligt Naturens Bästas sex grundkriterier.
 - Samtliga deltagare har genomfört arrangemang enligt Naturens Bästas grundkriterier.
- Ett ytterligare mål är att arbeta fram en kursmodell som kan genomföras vid fler tillfällen inom länet eller i samverkan med andra regioner, t ex inom Östra Mellansverige.
 - Utbildningen kommer sannolikt att genomföras igen kommande år och den har efterfrågats av andra regioner.

Deltagarna har varit mycket engagerade och det var en positiv stämning i gruppen med inspirerande och lärande diskussioner. Nya nätverks- och affärskontakter mellan deltagare etablerades. Detta var en viktig del för att uppnå det goda resultatet. Många av deltagarna har skapat nya arrangemang och flera av dem har genomfört arrangemangen med betalande gäster. Flera av dem som ännu inte fått klart nya arrangemang har för avsikt att göra detta under de närmaste månaderna och genomföra dem inom kort. Flertalet av deltagarna är nya inom ekoturism och har därför svårt att söka till Naturens Bästa inom det närmaste året, men Naturens Bästa fungerade ändå som ett bra verktyg och ger en grund till fortsatta satsningar.

Projektet genomfördes i samarbete mellan VKL och Skogens Konung/Kolarbyn tillsammans med Ekoturismföreningen och lokala ekoturismföretag. Utbildningen delfinansieras av VKL tillsammans och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Har du några frågor eller funderingar kring utbildningen? Hör av dig till undertecknad.

Henrik Wester, turismutvecklare
henrik.wester@vkl.se
021-39 79 59

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Sammanställning av enkät

Totalt svarade femton deltagare på utvärderingen. Två av dem lämnade in tillsammans vilket innebär att vi har fjorton svar. Deltagarnas svar kan sammanfattas enligt nedan.

Måluppfyllelse utifrån syftet med utbildningen

Utbildningen har skapat bättre förutsättningar för deltagarna att samarbeta med andra aktörer i länet, över länsgränserna och internationellt. De som har svarat med låga poäng i enkäten kommer från andra geografiska områden, vilket har gjort det svårare för dem att hitta samarbetspartners i regionen. Nästan alla anser att utbildningen har bidragit till att de har höjt kvalitén på deras företagande.

När det gäller frågan om utbildningen har bidragit till att öka omsättningen med 8000 kr eller mer visade det sig att det var för tidigt att svara och att frågan var felformulerad. Svartalternativen skulle ha varit Ja eller Nej istället för den 5-gradiga skalan. Eftersom de flesta har utvecklat nya produkter och några har nystartade företag har inte försäljningen tagit riktig fart ännu. Bland dem som har sålt sina produkter kan det också vara svårt att härleda utbildningens betydelse för försäljningen.

Måluppfyllelse utifrån målsättningen med utbildningen

Ungefär hälften uppger att de kommer att ansöka om certifiering enligt Naturens Bästa inom två år. Dessutom svarade några av dem Nej, men att de är öppna för att ansöka vid ett senare tillfälle. Detta beror då bland annat på hur efterfrågan ser ut. Samtliga har eller kommer att genomföra minst ett kultur- eller naturarrangemang inom sex månader från kursens avslut. Flera har redan genomfört arrangemang.

Få har angett hur många paket de har utvecklat, vilket kan bero på att det inte var helt tydligt att det förväntades i enkäten. Knappt hälften har de nyutvecklade produkterna till försäljning idag. Flera av dem som svarat Nej uppger att de kommer att ha produkter ute under hösten. Produkterna säljs bland annat genom Turistbyråer, deras hemsidor, samarbetspartners. Internet är den dominerande kanalen, men även försäljning i samverkan med andra t ex boendeanläggningar förekommer.

Dem som inte har lanserat några produkter uppger att det bland annat beror på för hög belastning i annan verksamhet eller att boendet eller hemsidan inte är riktigt klart.

Utvärdering av utbildningens innehåll och genomförande

Samtliga anser att utbildningen har motsvarat deras förväntningar, de flesta ger den höga betyg. Deltagarna har bland annat fått en bättre förståelse för hur viktigt det är med samarbete och att inte arbeta med en aktivitet utan att ge kunderna fler aktiviteter.

Upplägget med fyra tillfällen om vardera tre dagar har fungerat bra och passat deltagarnas verksamheter. Den individuella coachningen har fungerat bra och de externa föreläsarna har motsvarat deltagarnas förväntningar. Så gott som alla uppger att de på ett eller annat sätt kommer att rekommendera utbildningen till andra.

3. Utbildningen har bidragit till att öka omsättningen med över 8 000 kr, exkl moms, på min verksamhet.

1 = 1 2 = 4 3 = 1 4 = 1 5 = 1

Två deltagare markerade inte något val. De kommenterade med ”Jag har inte kommit igång med någon aktivitet ännu men känner mig mer peppad”.

Övriga kommentarer.

”Inte just nu under utbildningen – men jag förväntar mig givetvis att omsättningen skall öka”.

”Svårt att säga, dock sålde jag en hel del kanotuthyrning via bl a kanotguiden. Där är uthyrningen beskriven enligt kursledningens tips och uppbyggd utifrån paketbeskrivningsmodellen”.

”Är så nystartad”.

”Jag har ännu inte kommit igång med något arrangemang...”.

”Har inte kommit igång riktigt förrän nu”.

”Vet inte ännu”.

4. Utbildningen har ökat min samverkan med företagare inom länet, över länsgränserna och internationellt.

1 = 1 2 = 2 3 = 4 4 = 7 5 = 0

En deltagare markerade inte något val och kommenterade med ”Det är min förhoppning att det skall bli så i framtiden vilket jag tror är möjligt”.

Övriga kommentarer.

”Det är på gång mer och mer”.

”Det finns några saker på gång”.

”Har hittat en samarbetspartner och ser flera möjligheter i framtiden”.

”Inte ännu, men det kan bli så till nästa säsong”.

”Eventuellt”.

”Kommer göra det inom snar framtid”.

Måluppfyllelse utifrån målsättningen med utbildningen

1. Jag har eller kommer att ansöka om certifiering enligt Naturens Bästa inom två år.

Ja = 7 Nej = 7 Nej, men inom annat kvalitetssystem = 0

De som markerade Ja kommenterade enligt:

”Jag hoppas på att något av våra paket kan platsa där inom kort”.

”Ja, båda företagen”.

”Så snart vi kan. Blir vi först i Dalarna?”.

De som svarade Nej kommenterade enligt:

”Jag vet inte i dagsläget hur stor efterfrågan det blir inom mitt område. Men är det lovande så blir det en satsning”.

”Kanske någon del av verksamheten”.

”Jag kommer att ha med det i bakhuvudet och med lite push och där jag ser nyttan så kan jag se mig som en NB – ej säkert inom 2 år”.

”Troligen inte eller kanske... ska i alla fall se till att bli auktoriserad”.

2. Jag har eller kommer att genomföra minst ett eget kultur- eller naturarrangemang inom sex månader från kursens avslut.

Ja = 14 Nej = 0

”Vi har en del saker på gång till våren. Vi har haft kulturarrangemang i somras med olika aktörer”.

”Jag kommer att arbeta på att få någon försäljning inom kort”.

”Har under sommaren haft fyra vandringar och fler är planerade”.

”Ja, vi har redan gjort ett par”.

”T ex skogskurs med muslimer. Skogskonferens för Handelsbankens anställda”.

3. Jag har under utbildningen utvecklat nya erbjudanden (paket) vilka finns köpbara på för mig aktuella marknader.

Ja = 6 Nej = 8

Få angav hur många paket de utvecklat.

De som markerade Ja kommenterade enligt:

”5 nya paket –kul, känns bra, uppfyller förväntningarna”.

”2-4 nya paket”.

”Två paket men vi har sålt ett tredje också”.

De som svarade Nej kommenterade enligt:

”Kommer att utveckla under hösten, troligtvis 3 paket”.

”Kommer att bli via webbsidan som inte är klar än. Invigning i juli 2010 av handtimrade hus, jaktarbeten med andra aktörer”.

4. Mina erbjudanden säljs genom...

”Turistbyråer, nätverk, egen försäljningsorganisation, mässor, hemsidan”.

”Nu endast via egen hemsida som är under upparbetande. Paketerna vi sålt har gått mun till mun”.

”Jag är med på turistbyråns hemsida, men saknar i dagsläget bilder som är säljande. Jag har även en egen hemsida”.

”Detta är mitt nästa steg, mässor, konferensanläggningar, företag och organisationer står på listan. Hemsidan ska utvecklas, ...”.

”Majlutskick, hemsidan, kontakter, annonser, mun till mun”.

”Inatur.se, Sättra brunn”.

”Egen verksamhet”.

”Min hemsida och länkar från andra sidor”.

”Södra dalarna turism och egen hemsida”.

5. Jag har inte lanserat något erbjudande på grund av...

”Jag behöver färdigställa ett boende först”.

”Vårt boende är ännu inte klart”.

”Min verksamhet var helt ostartad vid kursstart. Mina planer just nu ser ganska annorlunda ut än mina visioner vid kursstart”.

”Avsaknaden av foton på naturen och lägerplatsen. Jag har ingen samarbetspartner ännu. Sista kurstillfället gav mig styrka att jobba vidare med att få igång rörelsen”.

”Klarade inte av att lägga in 2 paket på Inatur.se, men försöker igen lite längre fram”.

”Ej färdig hemsida”.

”Hög belastning i annan verksamhet”.

6. Jag kommer att rekommendera denna utbildning till... (vilken sorts företag och personer?)

- ”Alla som undrar och ställer frågor till mig som jag möter i min vardag”.
- ”De som har tankar om att jobba inom turism för jag tror att många inte vet vikten av samarbete och försäkringar men framför allt förståelsen av att kunna nå kunder utan extrema kostnader med annonsering”.
- ”Dem liksom jag som behöver struktur för att göra paket. För dem som behöver nya perspektiv”.
- ”Företag inom turismnäringen”.
- ”Ska prata om detta inom mitt nätverk i Sala/Svartådalen”.
- ”Turistföretagare som vill bredda sig och få in mera natur i sina arrangemang”.
- ”Turismföretagare som redan i viss mån har startat sin verksamhet”.
- ”Vänner i friluftsför- och miljöorganisationer”.

Egen reflektion

Vad har varit Plus, Minus respektive Intressant med utbildningen?

Plus

- ”Har varit kunskaperna, ledarnas erfarenheter, matlagningskursen, första hjälpen, deltagarnas engagemang och idéutbyte med varandra. Att ledarna besökte mig och gav mig tips. Jag har fått se mer av Sverige och fått enorma upplevelser. Sista gången då vi fick uppleva varandras företag”.
- ”Överlag uppfyller utbildningen mina förväntningar. Kul med nätverk. Inspirerande och nya viljor och kunskaper”.
- ”Viktigast är kontakterna med de andra deltagarna och att få se vika inriktningar och aktiviteter de har. Vidare att man får ett nytt synsätt på sin egen verksamhet och möjlighet att bredda verksamheten. Fått goda idéer hur jag skall paketera paketen och prissätta dem. Även marknadsmässigt har jag fått lite nya uppslag”.
- ”Står inte ensam, fler som kämpar – vilket ger stöd och förtroende. Kom nära olika deltagare och fick se deras verksamheter. Blev nu en ännu starkare ambassadör för Västmanland med alla olika verksamheter och eldsjälar”.
- ”Alla spännande föreläsare, praktiska moment. En hel del utomhusvistelse. Bra kursledning, många praktiska och användbara tips. Att vi fick utomhusmatlagningskursen. Härliga kursdeltagare. Sista rundresan till alla på den sista träffen”.
- ”All inspiration och möten med olika människor. Bra ämnen, föreläsare och kursledare”.
- ”Stor bredd på utbildningen, kunniga kursledare och föreläsare. Fantastiskt givande bara att bygga nätverk med de övriga deltagarna – de andra fungerar också som inspiratörer”.
- ”Kursen i helhet har varit ett stort plus. Föreläsare och besöken har varit intressant däremot tycker vi att slutdagarna kunde gjorts på annat sätt”.
- ”Bra med intensivdagar på olika orter”.
- ”Ett mkt bra upplägg med flera dagar på raken, olika ställen att vara på och blandningen av företag”.

Minus

- ”Enligt min uppfattning finns inga minus”.
- ”Tidsramen har ibland spräckts, men det är nästan oundvikligt”.
- ”Man vill ha mer av allt”.
- ”För mig som var allt annat än igång med min verksamhet skulle det ha behövts en startsträcka där jag kunnat få hjälp med att resonera fram en rimlig verksamhet innan man kastade sig in i att marknadsföra något obefintligt”.
- ”De externa föreläsarna, ledarna har även varit ej fullt anpassade till målgruppen. T ex var matlagningen ett trevligt arrangemang, men inte en utbildning för mathantering”.
- ”Lite väl mycket inriktning på Naturen Bästa konceptet. Det kändes ibland som de var sponsor till hela kursen. Jag hade uppskattat om kursen hade haft en friare inriktning på ”Upplevelser i och med naturen” men utan den hårda kopplingen till Naturen Bästa. Det var ju t ex jättebra med info om inatur.se. Mer sånt...”

Intressant

- ”Hela konceptet”.
- ”Gruppkänslan som blev mycket stark mot slutet – från konkurrens till samverkan”.
- ”Komma runt på så många spännande platser. Mycket lokalhistoria”.
- ”Att få en inblick i andra företag och verksamheter”.

”Intressant att fara runt och turista på hemmaplan – aldrig hade jag annars kommit på tanken att åka till Hällefors eller Kolbäck...”

”Intressant att möta olika utgångspunkter och kunskaper. Nya kunskaper och möjligheter för att hitta nya deltagargrupper. Viktigt för mig har varit att vi fått igång ett miljötänkande i organisationen men det återstår en hel del än”.

”Mycket intressant att se och lära om olika deltagares vardagar, erbjudanden och erfarenheter. Synd att våra hus inte är klara än – får väl bjuda in deltagarna i vår istället när det nästan är klart”.

Hjärta

”För mig är Kolarbyn något av en förebild, så jag hoppas att jag nästa sommar hinner komma som volontär där...”